

РЕЦЕНЗИЯ

от

ПРОФ. Д-Р ТАТЯНА СИМЕОНОВА ИВАНОВА, Д.М.

на дисертационен труд на тема:

**„НАДЗОР И КОНТРОЛ НА ИНФЕКЦИИ, СВЪРЗАНИ С МЕДИЦИНСКОТО
ОБСЛУЖВАНЕ – СЪВРЕМЕННИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ”**

за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР”,

Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт,

Професионално направление 7.4. Обществено здраве,

Докторска програма „Управление на общественото здраве”.

Автор: ДЕЯНА ИВАНОВА ИЛИЕВА

докторант в редовна форма на обучение към Медицински университет „Проф. д-р Параскев
Стоянов“ - Варна

НАУЧНИ РЪКОВОДИТЕЛИ: ПРОФ. Д-Р ДЕСИСЛАВА ВАНКОВА, Д.М.Н.

ПРОФ. Д-Р ЦОНКО ПАУНОВ, Д.М.

Общи положения

Със заповед № Р-109-503 от 10.12.2025г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна съм определена за член на Научно жури. На първото заседание на НЖ, съгласно Протокол №1/16.12.2025г., съм определена да изготвя рецензия по процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ от Деяна Иванова Илиева.

Всички изисквания по процедурите за зачисляване, промяната на темата на дисертационния труд, изпълнение на индивидуалния план на докторант в редовна форма на обучение, отчисляване и др., са спазени.

От 2023г. и до момента докторантката е асистент в Медицински колеж към МУ “Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, УС "Инспектор по общественото здраве".

Докторантката Деяна Иванова Илиева е родена на 05.04.1981 г. в гр. Русе. Образователният ѝ статус отговаря на изискванията за участие в настоящата процедура: през 2002 година завършва МУ - Варна по специалност “Санитарен инспектор“, през 2007г. завършва Университет „Проф. Ас. Златаров“- Бургас с ОКС „Бакалавър“ по специалността „Стопанско управление“, през 2009 г. завършва същия университет с ОКС“ Магистър“ по специалността „Стопанско управление“. През периода 2016-2018 г. се обучава и завършва

МУ – Варна, с ОКС „Магистър“ по специалността „Опазване и контрол на общественото здраве“.

Трудовият път на Деяна Илиева е свързан с дейности, които имат пряко отношение към дейностите, посветени на опазване на общественото здраве - от 2007 г. до момента работи като Инспектор по обществено здраве към УМБАЛ „Света Марина“, гр. Варна, отдел „Санитарен контрол“.

Академичното развитие на докторантката започва от момента на зачисляването ѝ като докторант в редовна форма на обучение /Заповед №Р-109-509/04.11.2020г./ към МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“- Варна, катедра “Социална медицина и организация на здравеопазването“.

Докторантката има участие в проекти, пряко свързани с разработваната дисертационна тема, чрез участие през периода 2022- 2025 г. в проект „Надзор и контрол на инфекции, свързани с медицинското обслужване - съвременни предизвикателства и възможности за промоция на здраве“ на Фонд „Наука“ на МУ- Варна

Има също така декларирано и участие в студентски практики към МОН.

1. Актуалност на труда

Напредъкът в медицината като цяло се характеризира с въвеждането на нови диагностични, профилактични, терапевтични и хирургични методи с употреба на инвазивни устройства, повишена употреба на широка гама от антибиотици и други съпътстващи действия, които допринасят за високото ниво на положителните резултати. В същото време тези усъвършенствани дейности се придружават и от риска за по-високо ниво на нозокомиалните инфекции /инфекциите, свързани с медицинското обслужване/, обусловено от факта, че прилаганите инвазивни медицински устройства създават директни пътища за патогени, от наличието на антимикробна резистентност, неспазването на медицинските стандарти и от неспазването на определените изисквания към обикновените действия и услуги, които се предоставят в процеса на медицинското обслужване.

Насочването на докторантката към изследването на съвременните предизвикателства пред надзора и контрола на инфекциите, свързани с медицинското обслужване, определено представлява интерес и предоставя достатъчно материал за усъвършенстване на управлението на здравните грижи при тези процеси.

Не на последно място е и факта, че тези инфекции се очертават като световен здравен проблем с висока социална значимост и значителни икономически последици. Насочването на вниманието към надзора и контрола на тези инфекции определено е от съществено

значение за повишаване на качеството на обслужването в областта на здравеопазването. В тази насока дисертационният труд се очертава като *актуален и навременен*.

2. Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е с *подходяща* структура. Състои се от следните части: Въведение, Глава първа - Обзор на научната литература, Глава втора - Цел, задачи и методология на проучването, Глава трета - Резултати и обсъждане, Глава четвърта - Изводи, препоръки и приноси, Заключение, Библиография, Приложение.

Трудът е написан на 175 страници, илюстриран с 15 таблици и 47 фигури, 1 приложение. Библиографската справка съдържа достатъчни на брой източници – 300 литературни източника, от които 14 на кирилица и 286 - на латиница.

а. Обзор на научната литература

Обзорът е много *добре структуриран* и е концентриран основно върху съвременната концепция за контрола и предпазването от инфекции, свързани с медицинското обслужване.

Обзорът по темата е представен на 52 стандартни машинописни страници, като в процеса на изложението се разглежда подробно съвременната концепция със сравнителни данни за заболяемостта от нозокомиални инфекции в страната, в Европа и в света, с включаване на епидемиологичните и етиологични аспекти при хоспитализираните пациенти.

Съвсем логично следва и представеният раздел за превенцията, надзора и контрола на инфекциите, като специално място е отредено на възможностите за профилактика и контрол на инфекциите. Представени са и съществуващите европейски модели за надзор и контрол на инфекциите. На антиминобната резистентност е определено специално място и е направен сравнителен анализ, което може да се оцени като едно от добрите постижения на авторката. Наличието на няколко фрагменти с определено пропедевтичен характер леко нарушават иначе стройното и гладко изложение.

Прави много добро впечатление стегнатото обобщение в края на обзора на литературата като логичен преход към определянето на целите и задачите на изследването.

б. Цел и задачи

Целта на дисертацията е *правилно формулирана* и е насочена към използване на данните от анализа и оценката на съществуваща система за профилактика, надзор и контрол за разработване на интегриран модел за управление на инфекциите в съвременната болнична среда, каквато е средата на УМБАЛ „Св. Марина“.

Докторантката си е поставила 2 цялостни логично изградени задачи с подзадачи, като е подбрала и подходящ дизайн за тяхното постигане. Работните хипотези по отношение на

нивото на заболяемостта, етиологичната структура на инфекциите, увеличаването на случаите по време на епидемията от COVID -19, по -висока честота на епидемиологичните взривове в структури с пациенти с компроментирана имунна система, както и изискванията за наличие на добре структуриран екип за контрол на инфекциите с ясни задачи и съгласувано управление на всички нива, са добре подбрани и ясно формулирани.

в. Методи

Проведено е ретроспективно епидемиологично проучване, обхваща периода 2013-2022г. В него са включени пациенти, хоспитализирани в УМБАЛ „Св. Марина“- Варна, идентифицирани като случаи на нозокомиални инфекции в съответствие с международните стандарти и изискванията на Медицинския стандарт за превенция и контрол на ВБИ в Р. България.

Приложени са документален и епидемиологичен метод за набиране на данните, а за тяхната обработка са използвани подходящи статистически методи, детайлно описани в раздела.

г. Резултати и обсъждане

Проучването отразява задълбочения анализ на системата за профилактика, надзор и контрол на инфекциите в избраната болница. Проведен е многопластов анализ на организацията на надзора и контрола, направен е анализ на дейността, свързана с дезинфекции, дезинсекции и дератизации, специален анализ е направен на контрола на дезинфекциите, анализирани са епидемичните взривове, заболяемостта, честотата на ВБИ и антибиотичната употреба в различните клинични звена, етиологичната структура на инфекциите. Изследвано е и разпределението на ВБИ по клинични форми, влиянието на пандемията от COVID -19 върху заболяемостта и структурата на инфекциите.

Изучаването на съществуващото положение е направено за достатъчно дълъг период - 10 години, много подробно и с последващи предложения за оптимизиране на дейностите във всички етапи на извършваната дейност.

Правилно планираното проучване, получените и анализирани резултати и направените адекватни изводи, доказват способността на докторантката да проведе едно широко и задълбочено собствено проучване с подходящи методи и инструментариум, и на тази база да очертае специфичния профил на дейностите за да предложи необходимите стъпки за тяхното усъвършенстване и управление.

д. Изводи

Докторантката е формулирала 10 извода в дисертационния си труд, които отразяват адекватно получените резултати. Заслужават особено внимание установените от

докторантката факти относно кадровия недостиг и липсата на ефективен електронен надзор, което е практика в повечето европейски страни. Установеното нарастване на заболяемостта и антибиотичната употреба по време на ковидната епидемия е с частична нормализация след пандемията и със сравнително високи нива, което налага прилагането на устойчиви мерки за рационална антибиотична употреба и повишаване качеството на епидемиологичния надзор. Изисква особено внимание и установеният факт на високия относителен дял / 34-47% / на хоспитализирани пациенти с антибиотично лечение, който е над средните за Европа нива. Установява се, че нивото на ВБИ /0,5-1,9%/ е значително под средноевропейските нива, което се покрива и с международните данни на влошен контрол на ББИ в ситуация на претоварване на системата.

Дезинфекционните мероприятия се отчитат като много добри и съответстват на европейските нива. Определената клинична структура на инфекциите показва, че те се характеризират с доминиране на респираторните инфекции, особено в периода на пандемията. Траен епидемиологичен проблем са инфекциите на хирургичното място, които значително надвишават международните нива.

е. Препоръки

На базата на получените данни и собствения опит на докторантката, са направени подходящи препоръки, които могат да бъдат частично или напълно приети от съответните институции и институционални нива.

Направените препоръки са на базата на установените факти и са насочени към повишаване ефективността на отчетността и контрола на базата на интегрирана електронна система, базирайки се на опита на някои европейски страни, към фокусиране на вниманието на към антибиотичната политика, както и въвеждането на съвременни методи в контрола на болничната среда. Те са с практическа насоченост и биха могли да бъдат приложени във всяка една болница.

е. Приноси

Приносите са групирани в 9 точки, от които 4 са отнесени към научните приноси, останалите 5 са включени към практическите приноси. Основните приноси са в събрания достатъчен материал и особено в направената съпоставка с европейските и световни данни, което е правилен ориентир към усъвършенстване на съществуващата система. Напълно приемам така предложените приноси.

3. Автореферат и публикации, свързани с труда

Авторефератът е представен на 91 стр. и отразява изчерпателно и адекватно изложеното в дисертационния труд. Докторантката е представила 2 пълнотекстови публикации: в сп. „Социална медицина“, в която е първи автор и 1 публикуван доклад от престижен международен научен форум. Представените публикации покриват напълно минималните национални изисквания.

4. Заключение

Дисертационният труд на Деяна Иванова Илиева е задълбочено разработен научен труд, третиращ детайлно проблемите на профилактиката, надзора и контрола на инфекциите.

Демонстрирани са задълбочени теоретични знания по управление на процесите в здравеопазването, както и способност за извършване на самостоятелно научно проучване с подбрана актуална тема, правилно формулирани цел и задачи, адекватно приложени методи за изследване на проблема, представяне на получените резултати в необходимия академичен вид и направени логични научни изводи и реалистични предложения.

Докторантката показва задълбочено познаване на документалните, епидемиологичните и статистически методи, приложени в изследването.

Следва също така да се отбележи, че трудът е представен със структура, отговаряща напълно на изискванията за дисертационен труд. Стилът е академичен, текстът е написан на правилен български език. Цифровите данни са представени в изключително добър графичен и табличен вид.

Програмата за плагиатство, приложена за проверка на сходство /iThenticate/ установява отсъствие на търсеното сходство.

Във връзка с гореизложеното смятам, че дисертационният труд притежава всички необходими качества за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

Убедено давам положителна оценка за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на Деяна Иванова Илиева в област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, докторска програма „Управление на здравните грижи“.

26.02.2026 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--

/Проф. д-р Татяна Иванова/